

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-R33B
Datum: 17. maj 2011.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VEĆEM

U sastavu: sudija **Andrésia Vaz**, predsjedavajuća
sudija **Mehmet Güney**
sudija **Fausto Pocar**
sudija **Theodor Meron**
sudija **Howard Morrison**

Sekretar: g. **John Hocking**

Odluka od: 17. maj 2011.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNO

**JAVNA REDIGOVANA VERZIJA "ODLUKE O PODNESKU SEKRETARIJATA NA
OSNOVU PRAVILA 33(B) U VEZI S ODLUKOM PRETRESNOG VEĆA O
FINANSIRANJU ODBRANE" DONETE 8. APRILA 2011.**

Tužilaštvo

g. Mathias Marcussen

Obrana:

g. Vojislav Šešelj

1. Žalbeno veće Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno veće, odnosno Međunarodni sud) rešava po "Podnesku Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u vezi s Odlukom Pretresnog veća o finansiranju odbrane od 29. oktobra 2010", koji je kao javan zaveden 19. novembra 2010.¹

I. PROCEDURALNI KONTEKST

2. Optuženi Vojislav Šešelj (dalje u tekstu: optuženi) nalazi se u pritvoru Međunarodnog suda od 24. februara 2003.² Optuženi je 26. februara 2003. saopštio svoju nameru da se sam zastupa.³ Dana 31. oktobra 2003, optuženi je formalno zatražio finansiranje "za [svoju] odbranu".⁴ Optuženi je 19. novembra 2003. dostavio Sekretarijatu Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Sekretarijat) Izjavu o imovnom stanju.⁵

3. Pretpretresni sudija je 30. jula 2007. pod određenim uslovima odobrio zahtev optuženog da mu, kao optuženom koji se sam zastupa, pravne saradnike finansira Međunarodni sud.⁶ Kako bi se obezbedilo da optuženi ispuni te uslove, pretpretresni sudija i Pretresno veće III Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pretresno veće) su u više navrata pozivali optuženog da Sekretarijatu dostavi informacije potrebne za procenu da li je slabog imovnog stanja, u skladu s Uputstvom Međunarodnog suda za dodelu branioca po službenoj dužnosti (dalje u tekstu: Uputstvo) i Smernicama Sekretarijata za utvrđivanje u kojoj meri je osumnjičeni ili optuženi u mogućnosti da plati svoju odbranu (dalje u tekstu: Smernice Sekretarijata u vezi s plaćanjem).⁷

¹ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R33B, Podnesak Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u vezi s Odlukom Pretresnog veća o finansiranju odbrane od 29. oktobra 2010, 19. novembar 2010. (javno s javnim i poverljivim i *ex parte* dodacima) (dalje u tekstu: Podnesak Sekretarijata).

² *V. Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka zamenika sekretara, 6. jul 2010. (dalje u tekstu: Odluka sekretara).

³ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-I, Obaveštenje, 26. februar 2003.

⁴ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-I, Podnesak br. 24, 31. oktobar 2003.

⁵ Odluka sekretara, str. 1.

⁶ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Odluka u vezi sa finansiranjem odbrane optuženog, 30. jul 2007. (engleski prevod zaveden 10. avgusta 2007) (dalje u tekstu: Odluka o finansiranju od 30. jula 2007), par. 45. Ti uslovi uključivali su, između ostalog, da optuženi mora dokazati, u skladu sa članom 8(A) Uputstva za dodelu branioca po službenoj dužnosti, da nema dovoljno sredstava da plati svoju odbranu. V. Odluka o finansiranju od 30. jula 2007, par. 57-59, 66.

⁷ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka u vezi s finansiranjem odbrane optuženog, 23. april 2009. (engleski prevod je zaveden 29. aprila 2009) (dalje u tekstu: Odluka o finansiranju od 23. aprila 2009), par. 23; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Odluka u vezi s realizacijom finansiranja odbrane, 30. oktobar 2007. (engleski prevod je zaveden 1. novembra 2007) (dalje u tekstu: Odluka o finansiranju od 30. oktobra 2007), str. 1-2; Odluka o finansiranju od 30. jula 2007, par. 66.

4. Optuženi nije dostavio Sekretarijatu dodatne dokaze o svom imovnom stanju, uprkos tome što je od njega zatraženo da to učini.⁸ Ipak, tokom [REDIGOVANO] Sekretarijat je, u skladu sa svojim ovlašćenjima na osnovu člana 9 Uputstva, od [REDIGOVANO] zatražio i dobio suštinske informacije o imovnom stanju optuženog.⁹

5. Tokom pretresa održanog 2. marta 2010. optuženi je obavestio Pretresno veće da će mu trebati dve godine da pripremi svoju odbranu.¹⁰ Zabrinuto zbog toga što pitanje slabog imovnog stanja optuženog nije razrešeno i posledica koje bi to moglo imati po pravo optuženog na pravično i ekspeditivno suđenje, Pretresno veće [REDIGOVANO]^{11 12 13}

6. Dana 6. jula 2010, [REDIGOVANO] približno sedam godina posle prvobitnog zahteva optuženog, Sekretarijat je odbio zahtev optuženog da Međunarodni sud finansira njegov tim odbrane na osnovu člana 8(C) Uputstva.¹⁴ Sekretarijat je naveo da optuženi nije u potpunosti sarađivao sa Sekretarijatom tokom istrage o svom imovnom stanju i da nije obelodanio sve dokaze za koje se smatra da su potrebni za procenu njegovog imovnog stanja u skladu s Uputstvom i Sistemom za utvrđivanje naknada za osobe koje sarađuju s optuženima slabog imovnog stanja (dalje u tekstu: Sistem za utvrđivanje naknada).¹⁵

7. [REDIGOVANO]^{16 17 18}

8. [REDIGOVANO] Pretresno veće je 29. oktobra 2010, *proprio motu*, uzelo u razmatranje pitanje pitanje finansiranja odbrane optuženog i donelo Pobjianu odluku.¹⁹

⁸ V. Odluka sekretara, str. 2-4. V. takođe Odluka o finansiranju od 23. aprila 2009, par. 23; Odluka o finansiranju od 30. oktobra 2007, str. 1-2; Odluka o finansiranju od 30. jula 2007, par. 59.

⁹ [REDIGOVANO]

¹⁰ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, 2. mart 2010, str. 15576: "[...] Jer ja na dokaznom postupku odbrane do sad nisam radio. Nisam imao resurse. Nisam imao novaca. Saradnici su mi raspršeni, razjureni. Saradnici su mi ostali neplaćeni već sedam godina. Dakle, računajte najmanje dve godine da mi treba za pripremanje dokaznog postupka odbrane. I to ako se reše drugi problemi".

¹¹ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka u vezi s finansiranjem odbrane, 29. oktobar 2010. (engleski prevod je zaveden 1. novembra 2010) (poverljivo s poverljivim i *ex parte* dodacima), (dalje u tekstu: Pobjiana odluka), Dodatak [REDIGOVANO]

¹² [REDIGOVANO]

¹³ [REDIGOVANO]

¹⁴ Odluka sekretara, str. 4.

¹⁵ Odluka sekretara, str. 2-4.

¹⁶ [REDIGOVANO]

¹⁷ [REDIGOVANO]

¹⁸ [REDIGOVANO]

¹⁹ Pobjiana odluka, par. 27. V. takođe *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Redigovana verzija "Izdvojenog mišljenja sudije Flavie Lattanzi priloženog 'Odluci u vezi s finansiranjem odbrane' od 29. oktobra 2010." zavedene 24. novembra 2010, 25. novembar 2010. (engleski prevod je zaveden 7. decembra 2010); *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Redigovana verzija "Odluke u vezi s

Pretno veće je u Pobjanoj odluci, *proprio motu*, na osnovu pravila 21(4)(b) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) i pravila 54 Pravilnika naložilo Sekretarijatu da obezbedi "finansijsku pomoć u visini od 50% svote obično dodeljene optuženom sasvim slabog imovnog stanja, timu odbrane optuženog koji se sastoji od tri privilegovana saradnika, koordinatora predmeta i istražitelja".²⁰

9. Sekretarijat je 19. novembra 2010. dostavio podnesak na osnovu pravila 33(B) u kom od Žalbenog veća traži da poništi Pobjanu odluku zbog nenadležnosti Pretnog veća ili da ukine Pobjanu odluku.²¹ Ni optuženi ni tužilaštvo nisu dostavili nikakav odgovore.

II. ARGUMENTACIJA

10. Sekretarijat u svom Podnesku osporava nadležnost Pretnog veća za donošenje Pobjane odluke.²² Alternativno, Sekretarijat tvrdi da je Pretno veće, čak i da je imalo nadležnost, pogrešno primenilo pravo i postupilo *ultra vires* time što je Sekretarijatu naložilo da obezbedi finansiranje Međunarodnog suda za optuženog čije slabo imovno stanje još nije utvrđeno i što je proizvoljno utvrdilo iznos finansiranja.²³

11. U Prilog tvrdnji da Pretno veće nema nadležnost za donošenje Pobjane odluke, Sekretarijat tvrdi da član 13(A) Uputstva, na koji se Pretno veće pozvalo u Pobjanoj odluci ne predviđa osnov za nadležnost.²⁴ Član 13 Uputstva predviđa sledeće:

(A) Osumnjičeni kojem je odbijen zahtev za dodelu branioca po službenoj dužnosti može u roku od petnaest dana od prijema obavesti o tome zatražiti da predsednik Suda preispita tu odluku. Predsednik Suda može potvrditi odluku sekretara Suda ili pak odlučiti da treba dodeliti branioca po službenoj dužnosti.

(B) Optuženi kojem je odbijen zahtev za dodelu branioca po službenoj dužnosti ili za kojeg se utvrdi da ima dovoljno sredstava da plati branioca može u roku od petnaest dana od prijema obaveštenja o tome podneskom zatražiti od veća pred kojim treba da se pojavi da odmah preispita odluku sekretara Suda. Veće može:

(i) potvrditi odluku sekretara Suda, ili

(ii) poništiti odluku sekretara Suda i doneti odluku da se dodeli branilac po službenoj dužnosti; ili

finansiranjem odbrane" zavedene 29. oktobra 2010, 2. novembar 2010. (engleski prevod je zaveden 9. novembra 2010).

²⁰ Pobjana odluka, Dispozitiv.

²¹ Podnesak Sekretarijata, par. 52.

²² Podnesak Sekretarijata, par. 3, 7(A), 9-39, 50.

²³ Podnesak Sekretarijata, par. 7(B), 40-49, 51.

²⁴ Podnesak Sekretarijata, par. 11-17.

(iii) naložiti sekretaru Suda da preispita u kojoj mjeri optuženi može platiti branioca.

Sekretarijat tvrdi da iz odredaba člana 13(A) jasno proizlazi da se taj član primenjuje samo na osumnjičene.²⁵ Sekretarijat dalje tvrdi da, ako bi se protumačilo da je član 13(B) Uputstva merodavan, to ne pruža osnov za nadležnost Pretresnog veća.²⁶ Sekretarijat tvrdi da se član 13(B) Uputstva ne primenjuje na odluke donete na osnovu člana 8(C) Uputstva.²⁷ Sekretarijat dalje tvrdi da nadležnost Pretresnog veća koja je u njemu predviđena može biti aktivirana samo na zahtev optuženog za preispitivanje,²⁸ i da je, u svakom slučaju, Pretresno veće prekoračilo ovlašćenja za preispitivanje koja su mu odobrena na osnovu člana 13 Uputstva.²⁹

12. Sekretarijat dalje tvrdi da je oslanjanje Pretresnog veća na član 20(1) Statuta, koji propisuje obavezu pretresnog veća da obezbedi da suđenje bude pravično i ekspeditivno, i na član 21(4) Statuta, koji optuženom jamči odgovarajuće vreme i uslove za pripremu odbrane, bilo pogrešno.³⁰ Sekretarijat tvrdi da ove odredbe ne pružaju osnov za utemeljenje vršenja nadležnosti Pretresnog veća. Prvo, Sekretarijat tvrdi da je Pretresno veće, iako na osnovu člana 20(1) Statuta ima obavezu da obezbedi pravično suđenje i valjano sprovođenje pravde, nametnulo sopstvenu odluku umesto odluke Sekretarijata prisvojivši tako za sebe ovlašćenje koje je povereno drugde.³¹ Sekretarijat tvrdi da je to izričito zabranjeno u sudskoj praksi Međunarodnog suda.³²

13. Drugo, Sekretarijat tvrdi da je u postojećim pravnim propisima i smernicama Međunarodnog suda definisan obim prava optuženog koji se sam zastupa na sadržajno učešće

²⁵ Podnesak Sekretarijata, par. 17.

²⁶ Podnesak Sekretarijata, par. 18-20.

²⁷ Podnesak Sekretarijata, par. 18.

²⁸ Podnesak Sekretarijata, par. 19. Sekretarijat takođe navodi da je optuženi potvrdio da nema nameru da osporava Odluku sekretara. V. Podnesak Sekretarijata, par. 19, gde se upućuje na *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, 7. jul 2010, str. 16350.

²⁹ Podnesak Sekretarijata, par. 20-22. Konkretno, Sekretarijat tvrdi da je, čak i da je Pretresno veće moglo, *proprio motu*, da preispita Odluku sekretara na osnovu člana 13(B) Uputstva, obim preispitivanja Pretresnog veća trebalo ograničiti na pravnu utemeljenost i primerenost takve odluke primenjujući kriterijume za sudsko preispitivanje administrativne odluke koji su utvrđeni u predmetu *Kvočka*. Podnesak Sekretarijata, par. 20, gde se upućuje na predmet *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/1-A, Odluka po preispitivanju odluke sekretara o prestanku pružanja pravne pomoći Zoranu Žigiću, 7. februar 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Kvočka i drugi*), par. 13. V. takođe Podnesak Sekretarijata, par. 10, fusnota 10.

³⁰ Podnesak Sekretarijata, par. 23-25.

³¹ Podnesak Sekretarijata, par. 9-10.

³² Podnesak Sekretarijata, par. 9, gde se upućuje na *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka po Podnesku Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u skladu s Odlukom predsednika od 17. decembra 2008. godine, 9. april 2009, par. 20; *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po "Zahtjevu za preispitivanje Odluka Sekretarijata u vezi s dodjelom branioca", 29. januar 2007, str. 3; *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića*, predmet br. IT-02-60-AR73.4, Javno i redigovano obrazloženje Odluke po Žalbi Vidoja Blagojevića da se zamijeni njegov tim odbrane, 15. decembar 2003, par. 7.

u postupku u skladu s članom 21(4)(b) kao pravo na prijem pomoći u vidu uslova, a u slučaju optuženog koji je potpuno ili delimično slabog imovnog stanja, naknadu pravnih saradnika koje je odobrio Sekretarijat.³³ To je primenjeno u smernicama Sekretarijata kroz Sistem za utvrđivanje naknada za rad, koji Pretresno veće nije osporilo kao nepravedno, nepravično primenjeno ili manjkavo u nekom drugom smislu.³⁴ Shodno tome, Sekretarijat tvrdi da nema razloga iz kog Sistem za utvrđivanje naknada ne bi trebalo primenjivati na optuženog i da je Pretresno veće na nedopustiv način ukinulo odredbu koja propisuje saradnju optuženog prilikom utvrđivanja njegovog slabog imovnog stanja.³⁵

14. Pored toga, Sekretarijat ima u vidu da se u Pobjijanoj odluci pominje trajanje pritvora optuženog, te smatra da, iako je pravo svakog optuženog na ekspeditivno suđenje na osnovu člana 21(4)(c) Statuta neosporivo, činjenica da optuženi do danas nije ispunio uslove za finansiranje njegove odbrane od strane Međunarodnog suda nema nikakve veze s trajanjem njegovog pritvora.³⁶ Sekretarijat takođe napominje da je Pretresno veće u Pobjijanoj odluci pomenulo interese pravde i tvrdi da interese pravde ne bi trebalo izjednačavati sa pretpostavljenim ili imputiranim interesima optuženog.³⁷ Pored toga, Sekretarijat smatra da bi se "[d]odela sredstava Međunarodnog suda za finansiranje odbrane optuženog bez pridržavanja merodavnih odredbi i smernica zapravo kosila s interesima pravde jer bi dovela do neravnopravnosti pred zakonom i neopravdanog trošenja ograničenih javnih sredstava i mogla bi, zapravo, da bude štetna po samog optuženog, jer bi on mogao imati pravo na više od 50% svote koja se obično dodeljuje optuženom sasvim slabog imovnog stanja u predmetu treće kategorije složenosti".³⁸ Sekretarijat dalje osporava pozivanje Pretresnog veća na "strategiju okončanja rada Suda" kao moguće opravdanje za vršenje njegove nadležnosti.³⁹

15. Najzad, Sekretarijat tvrdi da je, čak i kada bi Pretresno veće imalo nadležnost za rešavanje ovog pitanja, Pobjijana odluka zasnovana na pogrešnom tumačenju merodavnih pravila i sudske prakse.⁴⁰ Sekretarijat tvrdi da, na osnovu člana 8(A) Uputstva, teret dokazivanja slabog imovnog stanja nekog lica koje traži da Međunarodni sud finansira

³³ Podnesak Sekretarijata, par. 27-28.

³⁴ Podnesak Sekretarijata, par. 30.

³⁵ Podnesak Sekretarijata, par. 30-32.

³⁶ Podnesak Sekretarijata, par. 36.

³⁷ Podnesak Sekretarijata, par. 37-38.

³⁸ Podnesak Sekretarijata, par. 38.

³⁹ Podnesak Sekretarijata, par. 33-34.

⁴⁰ Podnesak Sekretarijata, par. 40.

njegovu odbranu u potpunosti snosi optuženi,⁴¹ te da je Pretresno veće pogrešilo prilikom utvrđivanja da je "Sekretarijat [...] mora [...] da obavi sve provere koje su u njegovoj moći kako bi omogućio brzo rešavanje pitanja finansiranja odbrane optuženog".⁴² Sekretarijat tvrdi da optuženi nije dokazao da nema sredstava da plati svoju odbranu, a konkretno da nije sarađivao sa istragom Sekretarijata o njegovom imovnom stanju, uprkos iscrpnom izlaženju u susret od strane Sekretarijata i direktnim pozivom Pretresnog veća na saradnju.⁴³ Pored toga, budući da nema dovoljno informacija da bi se utvrdilo koja sredstva optuženi ima na raspolaganju za finansiranje svoje odbrane, "gruba procena" tog iznosa koju je Pretresno veće napravilo bez sveobuhvatne dokumentarne osnove protivreči principu jednakosti pred zakonom kako je on formulisan u članu 21(1) Statuta.⁴⁴ Sekretarijat takođe ukazuje na tvrdnju Pretresnog veća da bi bilo nerazumno uzeti u obzir sredstva supruge i dece optuženog shodno članu 10 Uputstva i tvrdi da je takav pristup u suprotnosti s Uputstvom, Smernicama Sekretarijata za utvrđivanje naknada za rad i sudskom praksom Međunarodnog suda.⁴⁵ Sekretarijat zaključuje tvrdnjom da, u datim okolnostima, dodela delimičnih sredstava optuženom od strane Pretresnog veća kako je utvrđena u Pobjijanoj odluci predstavlja arbitrarno rešenje.⁴⁶

III. DISKUSIJA

A. Preliminarna pitanja

16. Žalbeno veće je ranije dopuštalo sekretaru da na osnovu pravila 33(B) Pravilnika zatraži žalbeno preispitivanje odluka u situacijama u kojima su te odluke upućene na Sekretarijat,⁴⁷ kao što je to ovde slučaj. Shodno tome, Žalbeno veće se uverilo da ima nadležnost da razmotri Podnesak Sekretarijata.

⁴¹ Podnesak Sekretarijata, par. 43.

⁴² Podnesak Sekretarijata, par. 42, gde se citira Pobjijana odluka, par. 22.

⁴³ Podnesak Sekretarijata, par. 44.

⁴⁴ Podnesak Sekretarijata, par. 45.

⁴⁵ Podnesak Sekretarijata, par. 46-48.

⁴⁶ Podnesak Sekretarijata, par. 51. V. takođe Podnesak Sekretarijata, par. 21.

⁴⁷ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka po Podnesku Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u skladu s Odlukom predsednika od 17. decembra 2008. godine, 9. april 2009; *André Rwamakuba protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44C-A, Odluka po Najavi žalbe tužilaštva i Nalog o rasporedu, 18. april 2007, par. 7. Pravilo 33(B) Pravilnika u širem smislu dopušta sekretaru da u okviru svojih dužnosti iznosi većima argumente "o svakom pitanju koje proizlazi iz konteksta konkretnog predmeta, koje utiče ili može uticati na obavljanje njegovih dužnosti, uključujući *provođenje sudskih odluka*, uz dostavljanje obaveštenja stranama kada je to potrebno" (naglasak dodat).

B. Standard preispitivanja

17. U ovom predmetu, Žalbeno veće smatra da pitanje pravičnosti suđenja optuženom, koje čini deo predmeta Pobjijane odluke, predstavlja pitanje koje se tiče opšteg vođenja pretresnog postupka i potpada pod diskreciono ovlašćenje Pretresnog veća.⁴⁸ Shodno tome, standard preispitivanja koji primenjuje Žalbeno veće jeste onaj koji važi za preispitivanje diskrecionih odluka pretresnog veća. Stoga, sekretar mora pokazati da je pretresno veće počinilo "prepoznatljivu grešku". Prepoznatljiva greška može se utvrditi pokazivanjem da je odluka pretresnog veća (1) zasnovana na pogrešnom tumačenju merodavnog prava; (2) zasnovana na očigledno pogrešnom zaključku o činjenicama ili je (3) toliko nepravilna ili nerazumna da predstavlja zloupotrebu diskrecionog ovlašćenja pretresnog veća.⁴⁹

C. Nadležnost pretresnog veća

18. Sekretarijat tvrdi da bi Pobjijanu odluku trebalo poništiti zbog toga što Pretresno veće nema nadležnost za njeno donošenje.⁵⁰ Sekretarijat tvrdi da je Pretresno veće pogrešno zasnovalo svoju nadležnost na članu 13 Uputstva i članu 20(1) Statuta.⁵¹

19. Žalbeno veće se uverilo da Statut, kao primarni instrument kojim se nadležnost prenosi na Veće, pruža valjan osnov za vršenje nadležnosti pretresnog veća. Član 20(1) predviđa bitnu obavezu pretresnog veća da obezbedi "pravično i ekspeditivno" suđenje; a član 21

⁴⁸ V, npr, *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. 95-5/18-AR73.7, Odluka po žalbi na Odluku po zahtjevu optuženog za odgađanje suđenja, 31. mart 2010, par. 19. Žalbeno veće podseća da se odluke u vezi s dodelom branioca smatraju pitanjima koja su u nadležnosti pretresnih veća. V. *Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06.90-AR73.1, Odluka po interlokutornoj žalbi Miroslava Šeparovića na odluke Raspravnog vijeća o sukobu interesa i nedoličnom ponašanju, 4. maj 2007. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Gotovina*), par. 11; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-AR73.3, Odluka po žalbi na Odluku Pretresnog veća o dodeli branioca, 20. oktobar 2006, par. 7 (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Šešelj* od 20. oktobra 2006); *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.7, Odluka po interlokutornoj žalbi na Odluku Pretresnog veća o dodeli branioca, 1. novembar 2004. (Odluka u predmetu *Milošević* od 1. novembra 2004), par. 9.

⁴⁹ Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 11; Odluka u predmetu *Šešelj* od 20. oktobra 2006, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević* od 1. novembra 2004, par. 10. V. takođe *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi na Odluku Pretresnog veća u vezi s odgovarajućim uslovima, 7. maj 2009. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić* od 7. maja 2009), par. 11.

⁵⁰ Podnesak Sekretarijata, par. 7(A).

⁵¹ Podnesak Sekretarijata, par. 11-39.

predviđa prava svakog optuženog pred Međunarodnim sudom na odgovarajuće vreme u uslove za pripremu odbrane,⁵² te pravo da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja.⁵³

20. Dužnost Pretresnog veća da obezbedi pravičnost suđenja predstavlja pitanje u okviru njegove primarne nadležnosti.⁵⁴ Pitanje pravne pomoći koja se pruža optuženom koji se sam zastupa nije samo administrativno pitanje nego takođe može uticati na osnovna prava nekog optuženog na pravično i ekspeditivno suđenje.⁵⁵ Shodno tome, Žalbeno veće se uverilo da je Pretresno veće, kada je odlučilo da će ovo pitanje verovatno uticati na pravo optuženog na pravično i ekspeditivno suđenje, postupilo u okviru svoje nadležnosti za rešavanje pitanja pravne pomoći optuženima koji se sami zastupaju. Nije bilo nerazumno za Pretresno veće da se pozabavi pitanjem resursa, naročito imajući u vidu moguće alternative,⁵⁶ koje uključuju odgađanje postupka u slučajevima u kojima bi nedostatak resursa mogao izazvati rizik neostvarenja pravde.⁵⁷

21. Žalbeno veće se takođe uverilo da je Pretresno veće bilo ovlašćeno da ostvaruje nadležnost nad pitanjem pravne pomoći optuženima koji se sami zastupaju uprkos tome što Sekretarijat na osnovu Uputstva ima primarnu nadležnost u vezi sa slabim imovnim stanjem. U praksi Međunarodnog suda je ustaljeno da pretresno veće može intervenisati u vezi s nekim pitanjem koje je u nadležnosti Sekretarijata ukoliko se to pitanje tiče pravičnosti suđenja.⁵⁸ U tom pogledu, Žalbeno veće takođe napominje da je Sekretarijat bio i te kako upoznat s bojaznima Pretresnog veća u vezi s ovim pitanjem i da je sekretar doneo svoju odluku kojom

⁵² Član 21(4)(b) Statuta.

⁵³ Član 21(4)(c) Statuta. Žalbeno veće ne smatra potrebnim da razmatra argumente Sekretarijata u vezi sa članom 13 Uputstva, budući da se uverilo da se Pretresno veće nije oslanjalo na taj član kada je reč o nadležnosti.

⁵⁴ Član 20(1) Statuta; član 21(4)(b) Statuta. V. Odluka o finansiranju od 30. jula 2007, par. 53.

⁵⁵ V, npr, *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po Krajišnikovom zahtjevu i po Zahtjevu tužilaštva, 11. septembar 2007, par. 36.

⁵⁶ V, npr, *Tužilac protiv Radoslava Brđanina i Momira Talića*, predmet br. IT-99-36-PT, Odluka po Drugom zahtjevu Brđanina da se odbaci Optužnica, 16. maj 2001, par. 5.

⁵⁷ V. *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, 7. jul 2010, str. 16348, 16532-16353.

⁵⁸ Odluka o finansiranju od 23. aprila 2009, par. 21; *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Odluka po zahtjevu optuženog za sudsko preispitivanje Odluke Sekretarijata o imenovanju Marka Sladojevića za pravnog saradnika, 20. april 2009, par. 8; *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Odluka po zahtjevu optuženog za odgovarajuće uslove i jednakost sredstava: pravni saradnici, 28. januar 2009, par. 12 (Odluka je potvrđena po žalbi Odlukom u predmetu *Karadžić* od 7. maja 2009). V. takođe *Tužilac protiv Léonidasa Nshogoze*, predmet br. ICTR-2007-91-PT, Odluka po zahtjevu za dodjelu branioca po vlastitom izboru, 13. oktobar 2008, par. 25; *Léonidas Nshogoza protiv tužioca*, predmet br. ICTR-2007-91-A, Odluka po zahtjevu za sudsko preispitivanje odluka sekretara i predsednika u vezi s plaćanjem naknada i troškova, 13. april 2010, par. 3, 13.

je optuženom uskratio finansiranje od strane Međunarodnog suda dok je još trajala istraga Pretresnog veća u vezi s tim.⁵⁹

22. Pored toga, Žalbeno veće primećuje da se Pretresno veće nije izričito pozvalo na primereni standard koji je relevantan za preispitivanje administrativnih odluka.⁶⁰ Ipak, iz Pobjijane odluke proizlazi da je Pretresno veće uzelo u obzir pitanja kao što su to da li je Sekretarijat propustio da uzme u obzir relevantan materijal⁶¹ i da li je Odluka sekretara bila razumna imajući u vidu konkretne okolnosti predmeta.⁶² U skladu s tim, Žalbeno veće se uverilo da je razmatranje Odluke sekretara od strane Pretresnog veća bilo u skladu s principima uspostavljenim u Odluci u predmetu *Kvočka i drugi*.

23. U vezi sa sekretarevim argumentom da Pretresno veće nije jednostavno intervenisalo u vezi s nekim pitanjem u nadležnosti sekretara nego je praktično nametnulo svoju odluku umesto sekretareve i tako prisvojilo ovlašćenje koje je povereno drugde,⁶³ Žalbeno veće se nije uverilo da je tako. Prilikom donošenja Pobjijane odluke, Pretresno veće nije prisvojilo ovlašćenja sekretara. Pretresno veće nije donelo nikakav zaključak u vezi sa slabim imovnim stanjem optuženog, a Pobjijana odluka ne dovodi u pitanje mogućnost sekretara da donese zaključak u vezi s njegovim slabim imovnim stanjem (ili nepostojanjem toga).⁶⁴ Štaviše, Pretresno veće je naglasilo da Odluka ne zadire u pravo optuženog na druga finansiranja ukoliko on dokaže da je slabog imovnog stanja.⁶⁵

D. Pravni osnov za Pobjijanu odluku

24. Sekretarijat u svom Podnesku tvrdi da je prilikom izdavanja naloga Sekretarijatu da finansira odbranu optuženog do 50% Pretresno veće pogrešno protumačilo merodavna pravila i sudsku praksu u vezi s finansiranjem od strane Međunarodnog suda optuženih koji se sami

⁵⁹ [REDIGOVANO]

⁶⁰ Odluka u predmetu *Kvočka i drugi*, par 13 (gde se navodi da će administrativna odluka biti poništena, između ostalog, "ako se sekretar nije pridržavao osnovnih pravila prirodne pravde ili ako u procesnom smislu nije postupao korektno prema osobi na koju utiče dotična odluka, ili ako je uzeo u obzir materijal koji nije relevantan a propustio uzeti u obzir materijal koji je relevantan, ili ako je došao do zaključka do kakovog ne bi došla ni jedna razumna osoba koja ispravno razmatra to pitanje (test 'nerazumnosti')".

⁶¹ Pobjijana odluka, par. 21-23.

⁶² Pobjijana odluka, par. 26.

⁶³ Podnesak Sekretarijata, par. 10, 21-22.

⁶⁴ Kada je reč o odsustvu bilo kakovog zaključka Pretresnog veća u vezi sa slabim imovnim stanjem optuženog, Žalbeno veće se uverilo da njegova zapažanja o primerenosti uključivanja sredstava porodice optuženog u Podnesak Sekretarijata od 20. avgusta 2010. nisu imala nikakvog uticaja na ishod Pobjijane odluke i, shodno tome, sekretarove argumente u tom pogledu nije potrebno razmatrati.

⁶⁵ Pobjijana odluka, par. 27.

zastupaju.⁶⁶ Sekretarijat tvrdi da teret dokazivanja slabog imovnog stanja nesumnjivo snosi optuženi i da njegov propust da sarađuje ne bi trebalo da dovede do toga da Pretresno veće odobri arbitrarnu dodelu.⁶⁷ Sekretarijat takođe tvrdi da, iako je pravo svakog optuženog na pravično suđenje na osnovu člana 21(4)(c) Statuta nesporno, činjenica da optuženi do danas nije ispunio uslove za finansiranje svoje odbrane od strane Međunarodnog suda nema nikakve veze s trajanjem njegovog pritvora.⁶⁸

25. Žalbeno veće se nije uverilo u sekretareve argumente da su u Pobjijanoj odluci pogrešno protumačena merodavna pravila i sudska praksa Međunarodnog suda. Žalbeno veće podseća da teret dokazivanja slabog imovnog stanja snosi optuženi⁶⁹ i ima u vidu argument Sekretarijata da optuženi nije sarađivao kako je to bio dužan da čini prema Uputstvu. Prema tome, iako je identifikovao sredstva optuženog, Sekretarijat je ustvrdio da nije u mogućnosti da proceni da li ona predstavljaju deo raspoloživih sredstava optuženog bez dostavljanja dodatnih informacija od optuženog.⁷⁰ Međutim, Žalbeno veće napominje da se mnoge od informacija za koje Sekretarijat tvrdi da su mu još potrebne kako bi utvrdio slabo imovno stanje optuženog tiču sadržaja izvesnih bankovnih računa koji bi, u odsustvu saradnje optuženog, teoretski mogli da budu provereni na osnovu sudskog naloga.⁷¹ Iako se to pitanje moglo i na ovaj način rešiti, Sekretarijat nije nikada od Pretresnog veća zatražio takav nalog, verovatno s obzirom na činjenicu da je smatrao da taj teret snosi optuženi.

26. Žalbeno veće napominje da je, uprkos činjenici da teret dokazivanja snosi optuženi, Sekretarijat ovlašćen da zatraži sve relevantne informacije u vezi s imovnim stanjem optuženog na osnovu člana 9 Uputstva. Žalbeno veće dalje napominje da je svrha Uputstva da se obezbedi "pravna pomoć za osumnjičene i optužene kako bi se na najefikasniji, najekonomičniji i najpravičniji način zaštitila prava koja osumnjičeni i optuženi uživaju na osnovu Statuta i Pravilnika".⁷² Imajući u vidu svrhu Uputstva i uzimajući u obzir da to pitanje nije rešavano od oktobra 2003, da je Pretresno veće jasno iznelo svoje bojazni da nerešavanje tog pitanja utiče na pravičnost suđenja i da optuženi sam sebe zastupa, Žalbeno veće smatra da bi bilo primereno da sekretar preduzme sve moguće mere da se to pitanje razreši na

⁶⁶ Podnesak Sekretarijata, par. 21, 40.

⁶⁷ Podnesak Sekretarijata, par. 43, 51.

⁶⁸ Podnesak Sekretarijata, par. 36.

⁶⁹ Član 8(A) Uputstva.

⁷⁰ [REDIGOVANO]

⁷¹ [REDIGOVANO]

⁷² Član 1 Uputstva.

pravedan i pravičan način u okviru svoje obaveze da pomaže Pretresnom veću u nesmetanom funkcionisanju suđenja. Takve moguće mere uključuju traženje odgovarajućih naloga od Pretresnog veća kojima bi se obezbedile informacije za koje Sekretarijat tvrdi da su potrebne kako bi se utvrdilo da li je optuženi slabog imovnog stanja.

27. Žalbeno veće se takođe nije uverilo da pitanje finansiranja odbrane optuženog nema nikakve veze s trajanjem pritvora optuženog. Osnov za vršenje nadležnosti Pretresnog veća bio je da se obezbedi da se postupak protiv optuženog nastavi na što ekspeditivniji način.⁷³ Pretresno veće je napomenulo da je postupak u predmetu došao u fazu donošenja odluke na osnovu pravila 98*bis* i da će zavisno od ishoda tog postupka uslediti izvođenje dokaza odbrane.⁷⁴ Optuženi je uputio Pretresnom veću upozorenje da neće iznositi svoju odbranu ukoliko ne dobije finansiranje Međunarodnog suda za svoje pravne saradnike.⁷⁵ Stoga, suprotno tvrdnji sekretara, nije bilo nerazumno da Pretresno veće zaključi da bi propust da se obezbedi finansiranje doveo do odgađanja suđenja.⁷⁶ Žalbeno veće podseća da, "kada se optuženi opredeli za samozastupanje, pitanje pravičnosti postupka se intenzivira i pretresno veće mora naročito da povede računa o svojoj obavezi da obezbedi pravično suđenje".⁷⁷

28. Žalbeno veće napominje da je Pretresno veće naložilo Sekretarijatu da obezbedi finansiranje optuženog od strane Međunarodnog suda, sve dok se ne dobiju novi podaci, na osnovu kojih bi se moglo utvrditi da li je on slabog imovnog stanja (ili nije).⁷⁸ Ova odluka nije konačno rešenje tog pitanja od strane Pretresnog veća, nego se jednostavno radi o privremenoj meri, dok Sekretarijatu ne budu dostupne sve informacije na osnovu kojih će

⁷³ Pobjana odluka, par. 26.

⁷⁴ Pobjana odluka, par. 26.

⁷⁵ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, 2. mart 2010, str. 15576, 15579; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T; T. 7. juli 2010, str. 16348-16349.

⁷⁶ Žalbeno veće, naprotiv, smatra da pozivanje Pretresnog veća na strategiju okončanja rada u kontekstu podsećanja na svoju odgovornost za ekspeditivnost suđenja nije bilo primereno. Iako Žalbeno veće podseća da razlozi ekonomičnosti sudskog postupka ne mogu uticati na pravo strana u postupku na pravično suđenje, "strategija okončanja rada Suda" ne može se posmatrati ni kao kontekstualni faktor koji opravdava drugačije ili dodatne odgovornosti Pretresnog veća za obezbeđenje prava optuženih. V. *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.6, Odluka po interlokutornoj žalbi *amici curiae* na nalog Pretresnog veća u vezi s pripremom i izvođenjem dokaza odbrane, 20. januar 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 12. V. takođe *Théoneste Bagosora i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR 98-41-A, Odluka po zahtevu Aloyasa Ntabakuzea za razdvajanje postupaka, zadržavanje rasporeda podnošenja podnesaka i sudsku zabranu neblagovremenog dostavljanja tužiočevog podneska respondentu, 24. jul 2009, par. 38. Međutim, Pretresno veće nije naglasilo ovaj faktor niti se nezavisno oslanjalo na njega u vršenju nadležnosti. Stoga, ovaj faktor nije na kraju uticao na ispravnost oslanjanja Pretresnog veća na Statut u vršenju nadležnosti po tom pitanju.

⁷⁷ Odluka u predmetu *Milošević*, par. 19.

⁷⁸ Pobjana odluka, Dispozitiv. Ovo je bolje izraženo u formulaciji usvojenoj u originalnoj francuskoj verziji Pobjane odluke, u kojoj se kaže da je sekretaru naloženo da finansira tim odbrane optuženog "*tant qu'il n'y aura pas d'élément nouveau*". V. Pobjana odluka (originalna francuska verzija), Dispozitiv.

moći da proceni samo imovno stanje optuženog.⁷⁹ Odluka je doneta ne dovodeći u pitanje mogućnost Sekretarijata da od optuženog povрати dodeljena sredstva ukoliko se jasno utvrdi da on ima dovoljno sredstava da plati svoje pravne saradnike.⁸⁰

E. Zaključak

29. Žalbeno veće zaključuje da Sekretarijat nije pokazao da je Pretresno veće napravilo "prepoznatljivu grešku" u donošenju Pobjane odluke.

IV. DISPOZITIV

Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno veće, uz suprotno mišljenje sudija Güneya i Pocara **ODBACUJE** Podnesak Sekretarijata.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija merodavna.

/potpis na originalu/
sudija Andrézia Vaz,
predsedavajuća

Dana 8. aprila 2011.
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]

⁷⁹ Pretresno veće u Pobjanoj odluci upućuje na jedan presedan u kom je jedno pretresno veće, iako je uvažilo činjenicu da su informacije koje je dao optuženi u vezi sa svojim imovnim stanjem i dalje nepotpune i ne omogućavaju adekvatnu procenu njegovog imovnog stanja, naložilo sekretaru da, u interesu pravde, dodeli optuženom branioca na privremenoj osnovi. V. Pobjana odluka, fusnota 12, gde se upućuje na *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, Odluka o dodjeli branioca po službenoj dužnosti, 15. februar 2006. (javno s poverljivim dodatkom), par. 11.

⁸⁰ Pravilo 45(E) Pravidnika. S obzirom na privremen karakter Pobjane odluke, kao i to da ona nije zasnovana na utvrđivanju slabog imovnog stanja optuženog, u ovoj fazi nema potrebe za razmatranjem argumenta Sekretarijata o arbitrarnosti dodele "delimičnih sredstava" optuženom u odsustvu potpunih informacija o njegovim raspoloživim sredstvima. V. Podnesak Sekretarijata, par. 51.

I. DELIMIČNO SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE GÜNEYA

1. U Većinskoj odluci,⁸¹ većina sudija Žalbenog veća (dalje u tekstu: većina) potvrdila je Pobjianu odluku,⁸² zaključivši u suštini da Pretresno veće nije počinilo "prepoznatljivu grešku" kada je *proprio motu* odlučilo da optuženom treba dati 50% svote koja se obično dodeljuje optuženom sasvim slabog imovnog stanja (dalje u tekstu: finansijska pomoć), dok se ne reši istraga o njegovom slabom imovnom stanju.⁸³ Većina je zaključila, između ostalog, da je Pobjijana odluka u skladu sa standardima za preispitivanje iz predmeta *Kvočka* (dalje u tekstu: standardi iz predmeta *Kvočka*).⁸⁴ Iako se delimično slažem sa rezonovanjem u Većinskoj odluci, ne mogu da se složim s ishodom Većinske odluke, i to iz sledećih razloga.

2. Što se tiče nadležnosti Pretresnog veća, smatram da nije bilo nerazumno da Pretresno veće interveniše. Naime, u svetlu posebnih okolnosti u ovom predmetu i dugotrajnog istorijata postupka u vezi sa finansiranjem odbrane optuženog iz društvenih fondova, direktna intervencija Pretresnog veća kako bi se rešilo to pitanje, na osnovu načela prava na pravično suđenje, spada u njegova diskreciona ovlašćenja.⁸⁵ Međutim, ne mogu da se složim s opsegom intervencije.

3. Ne smatram da je Pretresno veće uopšte primenilo načela sudskog preispitivanja koja su izložena u Odluci u predmetu *Kvočka*.⁸⁶ Iako je Pretresno veće opravdano zasnovalo svoje ovlašćenje na pravu na pravično suđenje,⁸⁷ opseg preispitivanja bio je ograničen standardima iz predmeta *Kvočka*. Standardi iz predmeta *Kvočka* nameću sledeća ograničenja za preispitivanje administrativnih odluka u vezi s pravnom pomoći:

"...odluka sekretara mogla bi biti poništena, a, po potrebi, vijeće može odlučiti i da pravnu pomoć treba pružiti, a ako se uvjerilo da optuženi posjeduje sredstva kojima može platiti jedan dio troškova branioca, vijeće može **vratiti predmet sekretaru koji će utvrditi koji dio troškova branioca optuženi ne može platiti**. U nekim slučajevima može biti primjereno da vijeće

⁸¹ "Odluka o Podnesku Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u vezi s Odlukom Pretresnog veća o finansiranju odbrane", 8. april 2011. (dalje u tekstu: Većinska odluka), uz Suprotna mišljenja sudije Pocara i sudije Güneya.

⁸² *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka u vezi s finansiranjem odbrane, 29. oktobar 2010. (dalje u tekstu: Pobjijana odluka)

⁸³ Većinska odluka, par. 29; Pobjijana odluka, Dispozitiv.

⁸⁴ Većinska odluka, par. 22; *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, Odluka po preispitivanju Odluke sekretara o prestanku pružanja pravne pomoći Zoranu Žigiću, 7. februar 2003, (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Kvočka*) par. 13.

⁸⁵ Većinska odluka, par. 18-21.

⁸⁶ Suprotno mišljenje sudije Pocara u vezi s "Odlukom o Podnesku Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u vezi s Odlukom Pretresnog veća o finansiranju odbrane", par. 5.

jednostavno poništi odluku i uputi sekretara da ponovo razmotri svoju odluku u svjetlu odluke vijeća. **Implicitno ograničenje da samo sekretar utvrđuje u kojoj mjeri optuženi može djelimično podmiriti troškove branioca iz vlastitih sredstava, jasno ukazuje na to da je moć vijeća da sekretarovu odluku zamijeni svojom ograničena.**"[naglasak dodat]⁸⁸

4. Sekretar je odbio zahtev optuženog za finansiranje na osnovu člana 8(C) Uputstva za dodelu branioca, i tako zaključio svoju istragu o slabom imovnom stanju optuženog zbog nedostatka saradnje optuženog.⁸⁹ Prema standardima za sudsko preispitivanje administrativnih odluka, Pretresno veće, kada je zaključilo da je Odluka Sekretarijata toliko nerazumna da je potrebno da ono interveniše, ograničilo je svoju intervenciju samo na to da odluči da ipak treba odobriti deo pravne pomoći u iščekivanju daljnje finansijske istrage i vrati predmet sekretaru koji će utvrditi odgovarajuću svotu.⁹⁰ Nisam uveren da navodna urgentnost situacije,⁹¹ trajanje pritvora ili strategija okončanja rada Suda, opravdavaju ovakvo grubo mešanje u ovlašćenja Sekretarijata.⁹²

5. Imajući u vidu prethodnu analizu, uveren sam da je Pretresno veće zloupotrebilo svoja ovlašćenja kada je naložilo Sekretarijatu da dodeli optuženom finansijsku pomoć. Stoga smatram da je Žalbeno veće trebalo da: (i) potvrdi Odluku Pretresnog veća da poništi Odluku sekretara; (ii) vrati predmet sekretaru; i (iii) uputi sekretara da odredi odgovarajuću svotu finansijske pomoći koju privremeno treba pružiti optuženom, dok se ne završi istraga o slabom imovnom stanju optuženog. Stoga se, uz dužno poštovanje, ne slažem sa većinom.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija Mehmet Güney

Dana 17. maja 2011.

U Haagu, Holandija

⁸⁷ Pobjana odluka, par. 14.

⁸⁸ Odluka u predmetu *Kvočka*, par. 13.

⁸⁹ Odluka Sekretarijata, par. 3.

⁹⁰ Odluka u predmetu *Kvočka*, par. 13.

⁹¹ Posebno napominjem da će Usmena odluka na osnovu pravila 98*bis* biti donesena tek 4. maja 2011, što će pokrenuti raspored suđenja za izvođenje dokaza odbrane, šest meseci nakon donošenja Pobjane odluke.

⁹² Pobjana odluka, par. 26.

I. SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE POCARA

A. Preliminarno pitanje

1. [REDIGOVANO]¹

B. Suprotno mišljenje

2. Pretresno veće je u Pobjanoj odluci na osnovu člana 21(4)(b) Statuta i pravila 54 Pravilnika, *proprio motu*, naložilo sekretaru da optuženom daje "finansijsku pomoć u visini od 50% svote obično dodeljene optuženom sasvim slabog imovnog stanja, timu odbrane optuženog sastavljenom od tri privilegovana saradnika, koordinatora predmeta i istražitelja, na osnovu Sistema naknada za optužene koji se sami zastupaju i na osnovu procene složenosti ove faze postupka kao treće (3) kategorije".²

3. U ovoj Odluci,³ Žalbeno veće odbacuje Podnesak Sekretarijata kojim je od Veća zatraženo da poništi Pobjanu odluku zbog nenadležnosti Pretresnog veća ili, alternativno, da ukine Pobjanu odluku zbog pogrešne primene prava od strane Pretresnog veća.⁴ Izražavam duboko neslaganje i sa rezonovanjem i sa zaključcima većine sudija Žalbenog veća, prema kojima je Pretresno veće: (1) imalo nadležnost u vezi s ovim pitanjem; i (2) nije pogrešno primenilo pravo. Po mom mišljenju, Pretresno veće je zloupotrebilo svoje diskreciono ovlašćenje i postupilo suprotno praksi Međunarodnog suda.

1. Nadležnost Pretresnog veća

4. Pravilo 45 Pravilnika⁵ i Uputstvo za dodelu branioca po službenoj dužnosti⁶ jasno stavlja obezbeđivanje pravne pomoći – i s tim povezano pitanje slabog imovnog stanja optuženog – prvenstveno u nadležnost sekretara.

¹ Odluka o podnesku Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u vezi s Odlukom Pretresnog veća o finansiranju odbrane, 8. april 2011. (poverljivo) (dalje u tekstu: Odluka).

² *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka u vezi s finansiranjem odbrane, 29. oktobar 2010. (engleski prevod je zaveden 1. novembra 2010.) (poverljivo s poverljivim i *ex parte* dodacima) (dalje u tekstu: Pobjana odluka), dispozitiv.

³ Odluka, dispozitiv.

⁴ Podnesak Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u vezi s Odlukom Pretresnog veća o finansiranju odbrane od 29. oktobra 2010, 19. novembar 2010. (javno s javnim i poverljivim i *ex parte* dodacima) (dalje u tekstu: Podnesak Sekretarijata), par. 52. V. takođe Podnesak Sekretarijata, par. 3, 7, 9-51.

⁵ Pravilo 45(A) Pravilnika glasi: "Kad god to zahtijevaju interesi pravde, osumnjičenima i optuženima koji nemaju sredstava da plate branioca, dodijeliće se branilac po službenoj dužnosti. Dodjela branioca po službenoj

5. Iako administrativne odluke sekretara podležu sudskom preispitivanju,⁷ u ovom slučaju Pretresno veće nije sprovelo sudsko preispitivanje Odluke sekretara,⁸ nego je rešavalo o pitanju koje prvenstveno spada u nadležnost sekretara i, *proprio motu*, donelo odluku o meritumu Šešeljevog zahteva za finansiranje.

6. Što je još gore, u ovom slučaju, Šešelj nije uložio žalbu na Odluku sekretara. Pored toga, Šešelj je čak izjavio da nema nameru da osporava Odluku sekretara.⁹ Ipak, Pretresno veće se na osnovu svog inherentnog ovlašćenja umešalo, nedopustivo prisvojivši ovlašćenje koje je povereno sekretaru. Zbog toga izražavam duboko neslaganje s tvrdnjom da je Pretresno veće bilo nadležno za donošenje odluke o pitanju finansiranja Šešeljevog tima odbrane.

2. Meritum Pobjijane odluke Pretresnog veća

7. Kada je reč o meritumu Pobjijane odluke, napominjem da samo optuženi koji nema sredstava da plati branioca ima pravo da mu Međunarodni sud dodeli i plati branioca.¹⁰ Na osnovu člana 7(B) Uputstva,¹¹ optuženi koji tvrdi da je slabog imovnog stanja i traži dodelu branioca dužan je da podnese izjavu o imovnom stanju. Pored toga, na osnovu člana 8 Uputstva¹², teret dokazivanja da neki optuženi ne može da plati branioca isključivo snosi dotični optuženi.

dužnosti obavlja se u skladu s postupkom ustanovljenim u Uputstvu koje donosi sekretar, a odobravaju stalne sudije".

⁶ Uputstvo za dodelu branioca po službenoj dužnosti (Uputstvo br. 1/94), Doc. IT/73/Rev.11, 11. jul 2006. (dalje u tekstu: Uputstvo).

⁷ *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, Odluka po preispitivanju Odluke sekretara o prestanku pružanja pravne pomoći Zoranu Žigiću, 7. februar 2003, par. 13 ("Sudsko preispitivanje administrativne odluke sekretara koja se tiče pravne pomoći inicijalno se bavi pravilnošću postupka kojim je sekretar došao do neke odluke i načinom na koji je do nje došao"). Žalbena veće je u ovoj odluci propisalo standard za sudsko preispitivanje administrativnih odluka sekretara. Administrativna odluka može biti poništena samo ukoliko (i) nije u skladu s relevantnim pravnim odredbama iz Uputstva; (ii) nije poštovala osnovna pravila prirodnog prava i proceduralne pravičnosti prema osobi na koju se odluka odnosi; (iii) ako je uzela u obzir irelevantan materijal ili ako nije uzet u obzir relevantan materijal; ili (iv) ako je došla do zaključka do kakvog ne bi došla nijedna razumna osoba koja ispravno razmatra to pitanje. V. takođe *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-AR73.6; Odluka po žalbi Radovana Karadžića na Odluku po zahtjevu da se poništi imenovanje Richarda Harveya, 12. februar 2010, par. 33.

⁸ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka zamenika sekretara, 6. jul 2010. (dalje u tekstu: Odluka sekretara).

⁹ Podnesak Sekretarijata, par. 19, gde se upućuje na *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, 7. jul 2010, Transkript (dalje u tekstu: T.), str. 16350.

¹⁰ Član 6 Uputstva.

¹¹ Član 7(B) Uputstva glasi: "Osumnjičeni, odnosno optuženi koji traži da mu se dodeli branilac po službenoj dužnosti dužan je dati izjavu o svom imovnom stanju na obrascu koji dobije od sekretara Suda".

¹² Član 8 Uputstva glasi: "(A) Osumnjičeni ili optuženi koji traži da mu se dodeli branilac mora podneti dokaze o tome da ne može platiti branioca. (B) Ukoliko sekretar Suda pokrene postupak provere imovnog stanja osumnjičenog ili optuženog na osnovu člana 9, osumnjičeni ili optuženi dužan je da dostavi informacije potrebne

8. Kako je ispravno napomenuto u Odluci sekretara,¹³ Šešelj nije dostavio Sekretarijatu dokaze ili informacije o svom imovnom stanju, uprkos tome što je to od njega u više navrata zatraženo.¹⁴ Međutim, time što je, *proprio motu*, naložilo Sekretarijatu da Šešeljevom timu odbrane obezbedi 50% sredstava koja se u principu dodeljuju optuženima potpuno slabog imovnog stanja,¹⁵ Pretresno veće je praktično prebacilo teret dokazivanja na drugu stranu. Postupivši tako, Pretresno veće je takode uvelo veoma opasan presedan, na osnovu kojeg optuženi, čak i ako ne pokaže da je slabog imovnog stanja, može da prima sredstva iz javnih izvora za finansiranje svoje odbrane. Pored toga, Pretresno veće je dalje pogrešno primenilo pravo i prebacilo teret dokazivanja na drugu stranu kada je zaključilo "da, iako optuženi nije u potpunosti saradivao u dokazivanju svog slabog imovnog stanja, Sekretarijat ipak mora, na osnovu pravila 8 Uputstva, da obavi sve provere koje su u njegovoj moći kako bi omogućio brzo rešavanje pitanja finansiranja odbrane optuženog".¹⁶

9. Isto tako, u ovoj Odluci, većina sudija Žalbenog veća takode greši budući da okrivljuje Sekretarijat za to što nikada nije zatražio od Pretresnog veća da izda nalog da se proveru sadržaj Šešeljevih bankovnih računa.¹⁷ Postupivši tako, većina sudija Žalbenog veća takode prebacuje teret dokazivanja na drugu stranu. Ako teret dokazivanja snosi isključivo optuženi, Sekretarijat sigurno nema obavezu da, u odsustvu saradnje optuženog, traži sudski nalog kako bi dokazao slabo imovno stanje optuženog i ne može mu se prebacivati krivica za propust da to učini.¹⁸

za utvrđivanje njegove mogućnosti da plati branioca. (C) Ukoliko optuženi ili osumnjičeni ne ispuni svoje obaveze na osnovu članova 8(A) i (B) u tolikoj meri da sekretar Suda nije u mogućnosti da na primeren način oceni mogućnost osumnjičenog ili optuženog da plati branioca, sekretar Suda može odbiti zahtjev za dodjelu branioca nakon što upozori osumnjičenog ili optuženog i da mu priliku da odgovori."

¹³ Odluka sekretara, str. 2-4.

¹⁴ Odluka sekretara, str. 2-4, gde se upućuje, između ostalog, na *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Odluka u vezi sa finansiranjem odbrane optuženog, 30. jul 2007. (engleski prevod je zaveden 10. avgusta 2007), par. 57-59, 66; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka u vezi s realizacijom finansiranja odbrane, 30. oktobar 2007. (engleski prevod je zaveden 1. novembra 2007), str. 1-2; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka u vezi s finansiranjem odbrane optuženog, 23. april 2009. (engleski prevod je zaveden 29. aprila 2009) (dalje u tekstu: Odluka Pretresnog veća od 23. aprila 2009), par. 27. V. takode Odluka Pretresnog veća od 23. aprila 2009, par. 22-24.

¹⁵ Pobjana odluka, dispozitiv.

¹⁶ V. Pobjana odluka, par. 22.

¹⁷ Odluka, par. 25-26.

¹⁸ Dalje napominjem da član 9 Uputstva, na koji se većina sudija Žalbenog veća oslanja u donošenju zaključka da je Sekretarijat imao obavezu da od Pretresnog veća zatraži da izda nalog za proveru sadržaja Šešeljevih bankovnih računa, ne nameće obavezu Sekretarijatu, nego ukazuje na to da on *može* zatražiti sve relevantne informacije. Član 9 Uputstva glasi: "(A) U svrhu utvrđivanja da li osumnjičeni ili optuženi može platiti branioca, sekretar Suda može izvršiti proveru njegovog imovnog stanja, zatražiti prikupljanje svih informacija, saslušati osumnjičenog ili optuženog, razmotriti svaku predstavku ili zatražiti dostavu svih dokumenta za koje je verovatno da mogu potkrepiti zahtev."

10. Pored toga, većina sudija Žalbenog veća nastavlja svoje neuvjerljivo rezonovanje navodeći da Pobjijana odluka nije konačno rešenje tog pitanja od strane Pretresnog veća, "nego se jednostavno radi o privremenoj meri, dok Sekretarijatu ne budu dostupne sve informacije na osnovu kojih će moći da proceni samo imovno stanje optuženog" i zaključujući da je Pobjijana odluka "doneta ne dovodeći u pitanje mogućnost Sekretarijata da od optuženog povрати dodeljena sredstva ukoliko se jasno utvrdi da on ima dovoljno sredstava da plati svoje pravne saradnike".¹⁹ Po mom mišljenju, naivno je verovati da će optuženi koji je odbio da saraduje sa Sekretarijatom da dokaže svoje slabo imovno stanje, nadoknaditi dodeljena sredstva ako se na kraju dokaže da nije slabog imovnog stanja.

3. Zaključak

11. Na kraju, zaključak Pobjijane odluke i stav većine sudija Žalbenog veća je da optuženi pred ovim Međunarodnim sudom ima pravo da prima finansijsku pomoć Međunarodnog suda za svoju odbranu bez obzira na to što nije dokazao da je slabog imovnog stanja. Time se na drugu stranu prebacuje teret dokazivanja, nesumnjivo uvodi opasan presedan, a neće se pružiti nikakav podsticaj ili motivacija optuženima na Međunarodnom sudu da dokazuju svoje slabo imovno stanje, što će na kraju dovesti do rasipanja i zloupotrebe javnih sredstava.

12. Iz gorenavedenih razloga, ne slažem se s rezonovanjem i zaključkom ove Odluke. Po pažljivom razmatranju, odobrio bih Podnesak Sekretarijata i ukinuo Pobjijanu odluku.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija Fausto Pocar,

Dana 17. maja 2011.
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]

¹⁹ Odluka, par. 28.